

CHANGEMAKER

ROOLIKORTTIHARJOITE

SISÄLTÄÄ 20 ROOLIKORTTIA

HARJOITTEEN TAVOITE JA TEEMAT

Roolikortit ovat työkalu globaali-, rauhan- ja ihmisoikeuskasvatuksen tueksi. Kortit sisältävät kuvitteellisen henkilön elämäntilanteen sekä tietoa hänen kotimaastaan. Roolikorttien avulla voidaan käsitellä ihmisoikeuksia, syrjintää ja globaalia epäoikeudenmukaisuutta.

Harjoitteissa osallistujia pyydetään eläytymään heille annettuun hahmoon ja pohtimaan, millaista hänen elämänsä voisi olla. Harjoitteen tavoitteina on lisätä empatiakykyä erilaisuutta kohtaan, kasvattaa osallistujien tietoisuutta epäoikeudenmukaisuudesta globaalissa maailmassa sekä tarkastella kriittisesti omia ennakkoluuloja elämästä eri puolilla maailmaa.

Roolikortit on suunnattu ensisijaisesti nuorille ja nuorille aikuisille, mutta niitä voi hyödyntää myös muiden ryhmien kanssa. Nuorempien osallistujien kanssa voi käyttää vain kortin kuvitettua puolta.

VAIHTOEHTO 1: OTA ASKEL ETEEN- PÄIN -HARJOITE

Tarvitset:

- » Tilan, jossa osallistujat pystyvät liikkumaan rivissä tai piirissä
- » 30–60 minuuttia aikaa

1. Osallistujat riviin tai ympyrään
2. Roolikorttien jako ja rooleihin tutustuminen
3. Rooliin eläytyminen herättelevien kysymysten avulla
4. Väitteet ja askeleiden ottaminen
5. Harjoitteen purkaminen

1. Osallistujat riviin tai ympyrään

Harjoitteen aluksi pyydä osallistujia asettumaan rinnakkain riviin tai ympyrän kehälle. Varmista, että osallistujilla on edessään riittävästi tilaa, että he voivat ottaa noin 10–15 askelta eteenpäin.

2. Roolikorttien jako ja rooleihin tutustuminen

Jaajokaiselle osallistujalle roolikortti. Pyydä osallistujia olemaan näyttämättä korttia muille osallistujille ja lukemaan kortin molemmat puolet rauhassa itsekseen. Kannusta osallistujia kysymään, jos kortissa lukee jotain mitä he eivät ymmärrä.

Voit lukea osallistujille myös sanaselitykset.

3. Rooliin eläytyminen herättelevien kysymysten avulla

Pyydä osallistujia sulkemaan silmänsä tai katsomaan rooli-hahmonsa kuvaa ja eläytymään samaansa hahmoon. Kerro, että eläytymisen avuksi luet herätteleviä kysymyksiä. Nämä löytyvät materiaalin lopusta. Kysymyksiin ei tarvitse vastata ääneen, vaan osallistajat voivat miettiä niitä hiljaa itsekseen. Pidä kysymysten välillä riittävät tauot, jotta osallistajat ehtivät pohtia jokaista kysymystä.

4. Väitteet ja askeleiden ottaminen

Herättelevien kysymysten jälkeen siirrytään varsinaiseen harjoitteen. Kerro osallistujille, että esität heille seuraavaksi väittämiä arkipäiväisistä asioista. Jos osallistujan rooli-hahmo voisi vastata väittämään ”kyllä”, osallistuja astuu rivistä sopivan mittaisen askeleen eteenpäin tai piirissä askeleen kohti keskustaa. Jos vastaus on ”ei”, osallistuja pysyy paikoillaan. Pidä kysymysten välillä riittävät tauot, jotta osallistajat ehtivät miettiä vastauksiaan.

Harjoitetta jatketaan eri kategoriaista valittujen 10–15 kysymyksen

ajan. Väitteet löytyvät materiaalin lopusta. Tämän jälkeen voit pyytää muutamia osallistujia kertomaan rooli-hahmonsa kaikille. Pyydä osallistujia istumaan takaisin paikoilleen.

Huom! Roolikortin tietojen avulla voi vastata vain osaan kysymyksistä, minkä vuoksi osallistujien tulee käyttää ennakkotietojaan ja mielikuvitustaan sekä pyrkiä eläytymään rooli-hahmoonsa. Osallistujille kannattaa korostaa, ettei haittaa, vaikka ei tietäisi kysymyksiin ns. ”oikeita” vastauksia. Tärkeintä on pyrkiä eläytymään hahmoon ja vastata sen pohjalta.

5. Harjoitteen purkaminen

Harjoite päättyy yhteiseen purkuun, joka toteutetaan purkukysymysten avulla. Valitse sopiva määrä purkukysymyksiä käytettävissä olevan ajan mukaan. Kun purkukeskustelu on käyty, pyydä osallistujia sulkemaan silmänsä hetkeksi ja hyvästelemään rooli-hahmonsa.

Tarkemmat ohjeet harjoitteen purkamiseen löytyvät purkukysymysten yhteydestä.

VAIHTOEHTO 2: PISTEHARJOITE

Tarvitset:

- » Tilan, jossa osallistujat pystyvät istumaan rivissä tai piirissä
- » 30-60 minuuttia aikaa

Harjoite toteutetaan samoin kuin Ota askel eteenpäin -harjoite, mutta askeleiden ottamisen sijaan osallistujat nostavat sormen pysyyn tai merkitsevät ylös pisteen jokaiselle väittämälle, johon heidän hahmonsansa voisi vastata kyllä. Ohjaa osallistujat asettumaan piiriin, jotta he näkevät toinen toisensa ja kuinka monta sormeaa he nostavat. Tehkää lopuksi purku kysymysten avulla.

VAIHTOEHTO 3: RYHMÄKESKUSTELU

Tarvitset:

- » Ryhmissä keskustelemiseen sopivan tilan
- » 30-60 minuuttia aikaa

1. Jaa osallistujat pareihin tai pieniin ryhmiin
2. Roolikorttien jako ja rooleihin tutustuminen
3. Rooliin eläytyminen herättelevien kysymysten avulla
4. Väitteet ja ryhmäpohdinnat
5. Harjoitteen purkaminen

1. Jaa osallistujat pareihin tai pieniin ryhmiin

2. Roolikorttien jako ja rooleihin tutustuminen

Jaa jokaiselle osallistujalle roolikortti. Pyydä osallistujia olemaan näyttämättä korttia muille osallistujille ja lukemaan kortin molemmat puolet rauhassa itsekseen. Kannusta osallistujia kysymään, jos kortissa lukee jotain mitä he eivät ymmärrä. Voit lukea osallistujille myös sanaselitykset.

3. Rooliin eläytyminen herättelevien kysymysten avulla

Pyydä osallistujia sulkemaan silmänsä tai katsomaan rooli-hahmonsa kuvaa ja eläytymään samaansa hahmoon. Kerro, että eläytymisen avuksi luet herätteleviä kysymyksiä. Nämä löytyvät materiaalin lopusta. Kysymyksiin ei tarvitse vastata ääneen, vaan osallistujat voivat miettiä niitä hiljaa itsekseen. Pidä kysymysten välillä riittävät tauot, jotta osallistujat ehtivät pohtia jokaista kysymystä.

4. Väitteet ja ryhmäpohdinnat

Ohjaaja kertoo osallistujille esittävänsä heille väittämiä arkipäiväisistä asioista. Pyydä ryhmiä keskustelemaan väitteestä oman hahmonsa näkökulmasta ja perustelevaan vastauksensa muille ryhmäläisille. Harjoitetta jatketaan eri kategorioista valittujen 5-10 kysymyksen ajan. Väitteet löytyvät materiaalin lopusta. Tämän jälkeen voit pyytää muutamia osallistujia kertomaan rooli-hahmonsa kaikille.

Esimerkki:

Väite: Voit olla varma siitä, että saat huomenna puhdasta vettä ja ruokaa.

Osallistuja, jonka hahmo on Fazilah Etelä-Sudanista →

Vastaa ei, koska Fazilah asuu maaseudulla, jossa on ollut pitkä kuivuuskausi. Kuivuuden takia perhe ei välttämättä saa ruokaa joka päivä. Lähin kaivo on varmaan kaukana.

5. Harjoitteen purkaminen

Harjoite päättyy yhteiseen purkuun, joka toteutetaan purkukysymysten avulla. Valitse sopiva määrä purkukysymyksiä käytettävissä olevan ajan mukaan. Kun purkukeskustelu on käyty, pyydä osallistujia sulkemaan silmänsä hetkeksi ja hyvästelemään rooli-hahmonsa. Tarkemmat ohjeet harjoitteen purkamiseen löytyvät purkukysymysten yhteydestä.

VAIHTOEHTO 4: KIRJE ROOLI- HAHMOLLE

Tarvitset:

- » Paperia tai kirjepohjia ja kyniä
- » Rauhallista työskentelytilaa
- » 30 minuuttia aikaa

1. Roolikorttien jako ja rooleihin tutustuminen
2. Rooliin eläytyminen herättelevien kysymysten avulla
3. Kirjeen kirjoittaminen roolihahmolle
4. Harjoitteen purkaminen

1. Roolikorttien jako ja rooleihin tutustuminen

Jaajalle jokaiselle osallistujalle roolikortti. Pyydä osallistujia olemaan näyttämättä korttia muille osallistujille ja lukemaan kortin molemmat puolet rauhassa itsekseen. Kannusta osallistujia kysymään, jos kortissa lukee jotain mitä he eivät ymmärrä. Voit lukea osallistujille myös sanaselistykset.

2. Rooliin eläytyminen herättelevien kysymysten avulla

Pyydä osallistujia sulkemaan silmänsä tai katsomaan rooli-

hahmonsansa kuvaa ja eläytymään saamaansa hahmoon. Kerro, että eläytymisen avuksi luet herätteleviä kysymyksiä. Nämä löytyvät materiaalin lopusta. Kysymyksiin ei tarvitse vastata ääneen, vaan osallistujat voivat miettiä niitä hiljaa itsekseen. Pidä kysymysten välillä riittävät tauot, jotta osallistujat ehtivät pohtia jokaista kysymystä.

3. Kirjeen kirjoittaminen roolihahmolle

Jaajalle jokaiselle osallistujalle paperia tai kirjepohja ja kynä. Pyydä heitä kirjoittamaan kirje saamalleen hahmolle. Pyydä osallistujia miettimään esimerkiksi, mitä he haluaisivat sanoa hahmolle, mitä he haluaisivat häneltä kysyä, ja mitä he toivoisivat hänen elämäänsä.

5. Harjoitteen purkaminen

Harjoite päättyy yhteiseen purkuun, joka toteutetaan purkukysymysten avulla. Valitse sopiva määrä purkukysymyksiä käytettävissä olevan ajan mukaan. Kun purkukeskustelu on käyty, pyydä osallistujia sulkemaan silmänsä hetkeksi ja hyvästelemään roolihahmonsansa. Tarkemmat ohjeet harjoitteen purkamiseen löytyvät purkukysymysten yhteydestä.

VINKKI OHJAAJALLE

Pohdi ennen harjoitteen vetämistä, millaisia ennakkokäsityksiä sinulla on elämästä eri puolilla maailmaa. Uutisissa ja mediassa kuva monesta maasta keskittyy köyhyyteen, nälkähätään ja sotiin. Vaikka nämä asiat ovat monessa maassa todellisuutta, on elämä ympäri maailmaa monipuolista ja moni tarina jää kurjuuteen keskittymisen vuoksi huomiotta.

Voit tutustua teemaan esimerkiksi lukemalla Changemakerin *Yhteinen pallo* -oppaasta stereotyyppioita ja valkoista pelastajuutta käsittelevät osiot tai Martta Kaskisen artikkelin ”*Onko järjestöjen kehitysmaakuvastolle vaihtoehtoa?*”, *Globalisti-lehti* 1/2019.

Mikäli osallistujat kertovat roolihahmostaan tai hänen kotimaastaan asioita, jotka eivät pidä paikkaansa, voit ystävällisesti haasta heitä pohtimaan asiaa. Voit kysyä esimerkiksi mistä tieto on peräisin, tai mahtaako väite pitää paikkansa kaikkien ihmisten kohdalla.

Esimerkki osallistujan mahdollisesta ennako-oletuksesta

Kaikki ihmiset Afrikassa ovat köyhiä → Afrikan mantereella sijaitsee keskenään hyvin erilaisia valtioita. Monessa Afrikan valtiossa tuloerot ovat suuria, eli osa ihmisistä on rikkaita ja osa köyhiä. Esimerkiksi kaupunkien ja maaseudun välillä voi olla suuria eroja. Afrikassa siis kaikki eivät ole köyhiä, vaikka me yleensä näemme kuvauksia köyhistä afrikkalaisista ihmisistä.

HAHMOKORTIT

Sanaselitykset

HLBTQ+-oikeudet: Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeuksien tila. HLBTQ+ -oikeuksien toteutumisen kohdalla huomioidaan esimerkiksi, ovatko samaa sukupuolta olevien henkilöiden väliset suhteet tai avioliitto laillisia ja onko sukupuolenkorjausprosessi mahdollinen. Materiaalissa on käytetty Equaldexin tilastoja vuodelta 2023. Equaldex on yhteisöllinen tietokanta HLBTQ+ (homo, lesbo, biseksuaali, trans sekä queer) -liikkeelle. Mitä enemmän pisteitä, sitä paremmin valtio on vertailussa pärjännyt.

Kansalaisyhteiskunnan tila: Kansalaisyhteiskunnan tilalla tarkoitetaan sitä, kuinka vapaasti ihmiset voivat kokoontua yhteen, muodostaa liikkeitä, osoittaa mieltään ja ilmaista itseään yhteiskunnassa. Materiaalissa käytetään CIVICUS Monitor:in tilastoja vuodelta 2023. Mitä enemmän pisteitä, sitä paremmin valtio on vertailussa pärjännyt. Kansalaisyhteiskunnan tilaa mittaavat kategoriat ovat parhaasta huonoimpaan avoin, kaventunut, rajoitettu, tukahdutettu ja suljettu.

Äärimmäinen köyhyys: Eläminen alle 2 dollarilla päivässä. Äärimmäinen köyhyys laski maailmassa pitkään, mutta koronapandemian aikaan se kääntyi uudelleen kasvuun.

Siirtomaa-aika: Aika noin 1500–1900 -luvulla, jolloin rikkaat länsimaat ottivat hallintaansa muita valtioita, alistivat

globaalin etelän kansoja ja riistivät alueilta luonnonvaroja omaksi hyväkseen. Siirtomaavallan ja kolonialismin jäljet näkyvät monessa maassa edelleen ja aiheuttavat niille haasteita, kuten taloudellista epävarmuutta ja köyhyyttä, ympäristön tuhoutumista, eriarvoisuutta ja konflikteja.

Globaali pohjoinen: Maailman rikkaat alueet, joissa tulo- ja hyvinvointitaso on korkea.

Globaali etelä: Maailman alueet, joissa tulotaso on matala ja köyhyys yleisempää kuin globaalissa pohjoisessa.

Ihmisoikeudet: Ihmisoikeuksilla tarkoitetaan oikeuksia, jotka kuuluvat jokaiselle ihmiselle. Ihmisoikeuksiin kuuluvat muun muassa oikeus elämään, vapauteen, opetukseen, terveyteen, mielipiteen ilmaisuun, uskontoon, syrjimättömyyteen, turvapaikkaan ja poliittiseen päätöksentekoon osallistumiseen. Ihmisoikeuksista säädetään kansainvälisissä sopimuksissa.

Uganda

Väestö: 49,2 miljoonaa, keski-ikä 16 vuotta

Sijainti: Itä-Afrikka

Uskonto: Kristinusko (84 %), islam (14 %).

Kielet: Englanti ja swahili (viralliset), ganda ja yli 70 muuta puhuttua kieltä.

Kansalaisyhteiskunnan tila: 30/100 tukahdutettu

HLBTO+ -oikeudet: 10/100 Samaa sukupuolta olevien suhteet on kielletty laissa ja niistä voidaan rangaista vankeus- tai kuolemantuomiolla.

Ugandassa äärimmäinen köyhyys on laskenut viime vuosina nopeasti.

Uganda on ympäröityään monimuotoinen ja väestöltään kasvava valtio, johon mahtuvat sekä maaseudun heimoyhteisöt että modernit suurkaupungit. Iso-Britannia hallitsi Ugandaa siirtomaanaan vuoteen 1962 asti.

Uganda on kärsinyt vuosia sodista ja huonosta hallinnosta. Vallassa olevat henkilöt ovat käyttäneet valtaa ja rahaa omien etujensa ajamiseen, samaan aikaan kun etenkin maaseudulla on yhä runsaasti köyhyyttä. Uganda vastaanottaa runsaasti pakolaisia naapurimaista ja antaa pakolaisille kodin ja viiljeltävän maatilkun.

Luonnonkatastrofit, kuten tulvat ja kuivuus ovat Ugandassa yleisiä ja ne ovat pahentuneet ilmastokriisin myötä.

Uganda

Väestö: 49,2 miljoonaa, keski-ikä 16 vuotta

Sijainti: Itä-Afrikka

Uskonto: Kristinusko (84 %), islam (14 %).

Kielet: Englanti ja swahili (viralliset), ganda ja yli 70 muuta puhuttua kieltä.

Kansalaisyhteiskunnan tila: 30/100 tukahdutettu

HLBTO+ -oikeudet: 10/100 Samaa sukupuolta olevien suhteet on kielletty laissa ja niistä voidaan rangaista vankeus- tai kuolemantuomiolla.

Ugandassa äärimmäinen köyhyys on laskenut viime vuosina nopeasti.

Uganda on ympäröityään monimuotoinen ja väestöltään kasvava valtio, johon mahtuvat sekä maaseudun heimoyhteisöt että modernit suurkaupungit. Iso-Britannia hallitsi Ugandaa siirtomaanaan vuoteen 1962 asti.

Uganda on kärsinyt vuosia sodista ja huonosta hallinnosta. Vallassa olevat henkilöt ovat käyttäneet valtaa ja rahaa omien etujensa ajamiseen, samaan aikaan kun etenkin maaseudulla on yhä runsaasti köyhyyttä. Uganda vastaanottaa runsaasti pakolaisia naapurimaista ja antaa pakolaisille kodin ja viiljeltävän maatilkun.

Luonnonkatastrofit, kuten tulvat ja kuivuus ovat Ugandassa yleisiä ja ne ovat pahentuneet ilmastokriisin myötä.

Paul, 14 v

HAAVE

Nettilyhteyden saaminen omaan kännykkään.

HAASTE

Ugandassa koulun opetus-
kieli on englanti eikä Paulin
äidinkieli ranska. Luokalla
on 80 oppilasta, mikä tekee
oppimisesta vaikeaa.

TVÖ Käy koulua ja viljelee perheen valtiolta saamaa maatilkkua.
KOTI Asuu pakolaisasutusalueella perheensä kanssa. Joutui
pakenemaan kodistaan Kongon demokraattisesta tasavallasta
väkivaltaisen konfliktin vuoksi.
IHMISSUHTEET Vanhemmat, 5 sisarusta ja joukko uusia ystäviä
Ugandassa.

Grace, 32 v

HAAVE

Saada sademetsien
hakkaaminen loppumaan.

HAASTE

On saanut vihaviestejä
ja uhkauksia raportoituaan
erään yrityksen saastutta-
vasta toiminnasta. Pelkää
menettävänsä työnsä.

TVÖ Toimittaja ja ilmastoaktivisti. Raportoi erityisesti yrityksistä,
jotka tekevät laittomia hakkuita sademetsissä.
KOTI Asuu Ugandan pääkaupunki Kampalassa kerrostalossa.
IHMISSUHTEET Elää puolison ja koiran kanssa. Grace on
mukana ilmastoaktivisten yhteisössä, jossa hän osallistuu
mielenosoituksiin.

Etelä-Sudan

Väestö: 12,7 miljoonaa, keski-ikä 18 vuotta

Sijainti: Itä-Afrika

Uskonto: Kristinusko (60 %), perinteiset uskonnot (33 %).

Kielet: Englanti (virallinen), arabia ja yli 60 muuta puhuttua kieltä.

Kansalaisyhteiskunnan tila: 25/100 tukahdutettu

HLBTO+ -oikeudet: 16/100 Samaa sukupuolta olevien suhteet on kielletty lailla.

Etelä-Sudan on maailman nuorin valtio, joka itsenäistyi Sudanista vuonna 2011.

Nykyinen Etelä-Sudanin alue oli ensin Egyptin ja myöhemmin Iso-Britannian siirtomaavallan alla. Monet eteläsudanilaiset pakenivat kotimaastaan itsenäistymisen jälkeisen sisällissodan aikana, erityisesti vuosina 2013–2016. Etelä-Sudanin pakolaistilannetta on pidetty Afrikan laajimpana.

Luonnonkatastrofit, kuten tulvat ja kuivuus ovat Etelä-Sudanissa yleisiä ja ne ovat pahentuneet ilmastokriisin myötä. Niiden seurauksena viljelyolosuhteet ovat muuttuneet ja moni ihminen näkee nälkää. Etelä-Sudan on yksi maailman köyhimmistä valtioista, jossa jopa 80 % väestöstä elää äärimmäisessä köyhyydessä. Ruuan saamista haastavat myös korkeat hinnat ja rahan arvon laskeminen.

Etelä-Sudan

Väestö: 12,7 miljoonaa, keski-ikä 18 vuotta

Sijainti: Itä-Afrika

Uskonto: Kristinusko (60 %), perinteiset uskonnot (33 %).

Kielet: Englanti (virallinen), arabia ja yli 60 muuta puhuttua kieltä.

Kansalaisyhteiskunnan tila: 25/100 tukahdutettu

HLBTO+ -oikeudet: 16/100 Samaa sukupuolta olevien suhteet on kielletty lailla.

Etelä-Sudan on maailman nuorin valtio, joka itsenäistyi Sudanista vuonna 2011.

Nykyinen Etelä-Sudanin alue oli ensin Egyptin ja myöhemmin Iso-Britannian siirtomaavallan alla. Monet eteläsudanilaiset pakenivat kotimaastaan itsenäistymisen jälkeisen sisällissodan aikana, erityisesti vuosina 2013–2016. Etelä-Sudanin pakolaistilannetta on pidetty Afrikan laajimpana.

Luonnonkatastrofit, kuten tulvat ja kuivuus ovat Etelä-Sudanissa yleisiä ja ne ovat pahentuneet ilmastokriisin myötä. Niiden seurauksena viljelyolosuhteet ovat muuttuneet ja moni ihminen näkee nälkää. Etelä-Sudan on yksi maailman köyhimmistä valtioista, jossa jopa 80 % väestöstä elää äärimmäisessä köyhyydessä. Ruuan saamista haastavat myös korkeat hinnat ja rahan arvon laskeminen.

Deng, 18 v

HAAVE

Uuden kodin löytäminen.

HAASTE

Deng kärsii kovista vatsakivuista, mutta lähisessässä sairaalassa ei ole pystytty auttamaan.

TVÖ Armatlitaan räätäli ja omistaa oman liikkeen, jossa käy paljon asiakkaita.

KOTI Koti tuhoutui tulvassa. Asuu väliaikaisesti äitinsä kanssa räätälin liikkeenä tuloissa pääkaupunki Jubassa.

IHMISSUHTEET Lähainen suhde äitiin ja naapureihin, joilta on saanut apua vaikeissa tilanteissa. Käy suunniteltiin kirkossa äidin kanssa.

Fazilah, 15 v

HAAVE

Päästä koulun ja opiskella lääkäriksi.

HAASTE

Vanhemmat haluavat, että tytär menisi pian naimisiin. Fazilah ei halua mennä naimisiin nuorena.

TVÖ Auttaa vanhempia kotitöissä. Ei pääse opiskelumaan, koska perheellä on varaa lähettää vain kaksi veljeä kouluun.

KOTI Asuu vanhempien kanssa pienessä kodissa maaseudulla, jota vaivaa äärimmäinen kuivuus. Kodissa ei ole sähköljää tai juoksevaa vettä.

IHMISSUHTEET Vanhemmat ja kaksi vanhempaa veljeä. Ystäviä naapurustossa.

Nepal

Väestö: 31,1 miljoonaa, keski-ikä 27 vuotta

Sijainti: Etelä-Aasia

Uskonto: Hindulaisuus (81%), buddhalaisuus (9 %), islam (4 %), kirat (3%).

Kielet: Nepali, yli 120 muuta puhuttua kieltä.

Kansalaisyhteiskunnan tila: 41/100 rajoitettu

HLBTO+ -oikeudet: 69/100 Samaa sukupuolta olevien suhteet on sallittu laissa. Sukupuolimerkinnän korjaaminen on mahdollista.

Nepal sijaitsee suurvaltojen Intian ja Kiinan välissä.

Nepal on Etelä-Aasian nopeiten kaupungistuva valtio. Suurin osa ihmisten toimeentulosta tulee silti yhä maataloudesta. Nepal oli kuningasvalta vuosien 1996–2006 sisällissotaan asti.

Maaseudulta muutetaan paljon ulkomaille, erityisesti Intiaan, paremman elämän toivossa. Ihmiskauppiat ovat käyttäneet tilannetta hyväkseen ja huijanneet valheellisilla lupauksilla köyhistä oloista lähteneitä ihmisiä pakkotyöhön.

Himalajien vuoristo sijaitsee Nepalissa. Maantieteensä ja ilmastonmuutoksen vuoksi Nepal on altis luonnonkatastrofeille, kuten maanvyörymille ja tulville.

Nepal

Väestö: 31,1 miljoonaa, keski-ikä 27 vuotta

Sijainti: Etelä-Aasia

Uskonto: Hindulaisuus (81%), buddhalaisuus (9 %), islam (4 %), kirat (3%).

Kielet: Nepali, yli 120 muuta puhuttua kieltä.

Kansalaisyhteiskunnan tila: 41/100 rajoitettu

HLBTO+ -oikeudet: 69/100 Samaa sukupuolta olevien suhteet on sallittu laissa. Sukupuolimerkinnän korjaaminen on mahdollista.

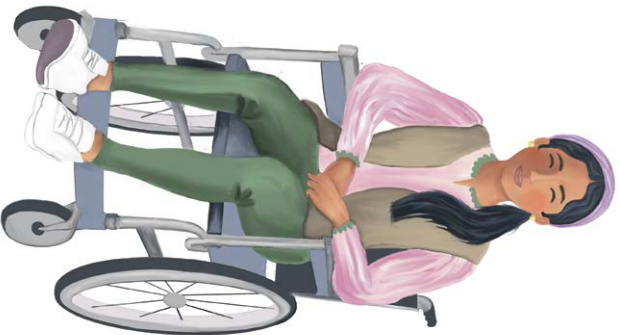
Nepal sijaitsee suurvaltojen Intian ja Kiinan välissä.

Nepal on Etelä-Aasian nopeiten kaupungistuva valtio. Suurin osa ihmisten toimeentulosta tulee silti yhä maataloudesta. Nepal oli kuningasvalta vuosien 1996–2006 sisällissotaan asti.

Maaseudulta muutetaan paljon ulkomaille, erityisesti Intiaan, paremman elämän toivossa. Ihmiskauppiat ovat käyttäneet tilannetta hyväkseen ja huijanneet valheellisilla lupauksilla köyhistä oloista lähteneitä ihmisiä pakkotyöhön.

Himalajien vuoristo sijaitsee Nepalissa. Maantieteensä ja ilmastonmuutoksen vuoksi Nepal on altis luonnonkatastrofeille, kuten maanvyörymille ja tulville.

Rita, 27 v

HAAVE

Haaveilee kumppanin löytämisestä ja perheen perustamisesta.

HAASTE

Työ on merkityksellistä, mutta ajoittain stressaavaa.

TYÖ Työskentelee avustustyöntekijänä, joka tukee naisten

koulutusta ja toimeentuloa.

KOTI Asuu yksin kerrostalokaksiossa Nepalin toisiksi suurimmassa kaupunkissa Pokharassa.

IHMISSUHTEET Läheiset suhteet vanhempiin, jolle lähettää myös rahaa. Viettää aikaa työkaverien kanssa töiden jälkeen.

Sanjay, 80 v

HAAVE

Järjestää koko suku koolle tulevan perinteisen valon festivaali Tiharin ajaksi.

HAASTE

Sanjay on kärsinyt mielenterveyden haasteista. Ilmastomuutos on johtanut maan köyhtymiseen, minkä vuoksi satoa tulee vähän ja kylä näkee toistuvasti nälkää.

TYÖ Viljelee maata ja kasvattaa vuohia.

KOTI Asuu syrjäisessä kylässä Nepalín vuoristossa.

IHMISSUHTEET Puoliso on menehtynyt. Lapset ovat muuttaneet kaupunkiin, joka on 8 tunnin matkan päässä. Yhteydenotto on haastavaa, koska Sanjay ei omista puhelinlta.

Syyria

Väestö: 23,8 miljoonaa, keski-ikä 24 vuotta

Sijainti: Länsi-Aasia

Uskonto: Islam (87 %), kristinusko (10 %), druusit (3 %).

Kielet: Arabia (virallinen), kurdit, armenia, arami, circassian, ranska, englantti.

Kansalaisyhteiskunnan tila: 6/100 suljettu

HLBTO+ -oikeudet: 22/100 Samaa sukupuolta olevien suhteet kielletty lailla. Sukupuolen korjaaminen on mahdollista tietyillä rajoituksilla.

Syyriassa sijaitsevat maailman vanhimmat kaupungit.

Syyrian tilanne on epävakaa. Maassa on vuodesta 2011 alkaen jatkunut sisällissota ja yli puolet väestöstä on joutunut pakenemaan. Ennen sotaa Syyriassa oli vain vähän köyhyyttä ja lähes kaikki lapset kävivät koulua. Sota on muuttanut Syyrian ja syyrialaista tilannetta merkittävästi.

Taloustilanne on heikko ja Syyriassa on vakavia sodan aiheuttamia ympäristöongelmia. Alueiden välinen eriarvoisuus on kasvanut sodan myötä. Tarve humanitaariselle avulle, kuten ruualle, lääkkeille ja suojalle, on suuri. Sananvapaustilanne on erittäin haastava ja monet toimittajat ovat joutuneet pakenemaan maasta.

Syyria on altis luonnonkatastrofeille, kuten maanjäristyksille, kuivuudelle ja tulville.

Syyria

Väestö: 23,8 miljoonaa, keski-ikä 24 vuotta

Sijainti: Länsi-Aasia

Uskonto: Islam (87 %), kristinusko (10 %), druusit (3 %).

Kielet: Arabia (virallinen), kurdit, armenia, arami, circassian, ranska, englantti.

Kansalaisyhteiskunnan tila: 6/100 suljettu

HLBTO+ -oikeudet: 22/100 Samaa sukupuolta olevien suhteet kielletty lailla. Sukupuolen korjaaminen on mahdollista tietyillä rajoituksilla.

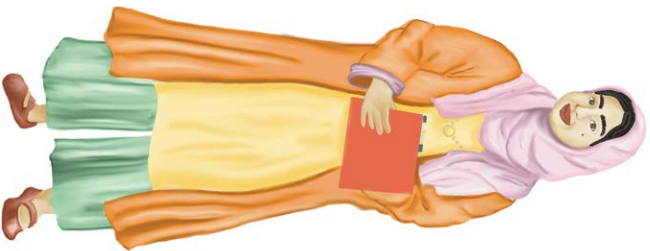
Syyriassa sijaitsevat maailman vanhimmat kaupungit.

Syyrian tilanne on epävakaa. Maassa on vuodesta 2011 alkaen jatkunut sisällissota ja yli puolet väestöstä on joutunut pakenemaan. Ennen sotaa Syyriassa oli vain vähän köyhyyttä ja lähes kaikki lapset kävivät koulua. Sota on muuttanut Syyrian ja syyrialaista tilannetta merkittävästi.

Taloustilanne on heikko ja Syyriassa on vakavia sodan aiheuttamia ympäristöongelmia. Alueiden välinen eriarvoisuus on kasvanut sodan myötä. Tarve humanitaariselle avulle, kuten ruualle, lääkkeille ja suojalle, on suuri. Sananvapaustilanne on erittäin haastava ja monet toimittajat ovat joutuneet pakenemaan maasta.

Syyria on altis luonnonkatastrofeille, kuten maanjäristyksille, kuivuudelle ja tulville.

Amira, 38 v

HAAVE

Leikkikikentän

rakennuttaminen sodan
runteleman koulun pihaan.

HAASTE

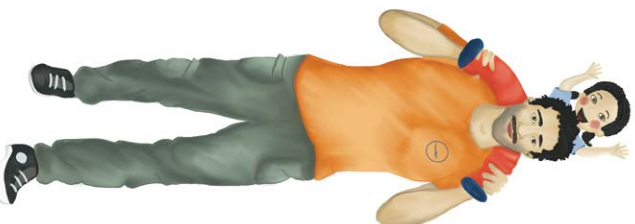
Yhteisö on painostanut
Amiraa nuoresta asti
löytämään kumppanin ja
menemään naimisiin. Amira
ei itse halua parisuhteeseen,
mutta kokee itsensä usein
ulkopuoliseksi yhteisön
silmissä.

TYÖ Rehtori alakoulussa.

KOTI Asuu Syyrian pohjoisosissa maaseudulla omassa
pienessä kodissa.

IHMISSUHTEET Läheiset suhteet omiin vanhempiin ja
runsaasti ystäviä.

Ibrahim, 29 v

HAAVE

Taata tyttäreille
mahdollisimman
onnellinen tulevaisuus.

HAASTE

Tällä hetkellä koditon
ja liikkuu väliaikaisesta
asuinpaikasta toiseen.
Pyrkii kohti Eurooppaa.

TYÖ Ihmisoikeusaktivisti ja opiskelija

KOTI Kritisoi tuuaan maansa ihmisoikeustilannetta joutui
pakenemaan kodistaan 4-vuotiaan tyttärensä kanssa. Yöpyy
väliaikaisesti sukulaisten ja tuttavien luona.

IHMISSUHTEET Tytär ja sukulaiset, joiden luona on yöpynyt.
Pakenemisen vuoksi ystäviin on vaikea pitää yhteyttä.

Suomi

Väestö: 5,6 miljoonaa, keski-ikä 43 vuotta

Sijainti: Pohjois-Eurooppa

Uskonto: Kristinuskko 65%, muut uskonnot 2%, uskontokuntiin kuulumattomat 33%.

Kielet: Viralliset kielet suomi ja ruotsi. Vähemmistökieliä karjala, inarinsaame, pohjoissaame ja koltansaame sekä romanikieli, tataari, jiddiä.

Kansalaisyhteiskunnan tila: 95/100 avoin

HLBTQ+-oikeudet: 74/100 Samaa sukupuolta olevien suhteet ja avioliitto on turvattu lailla. Sukupuolen korjaaminen on mahdollista, mutta rajoitettu alaikäisiltä.

Suomi on yksi maailman pohjoisimmista maista.

Suomi itsenäistyi Venäjältä vuonna 1917. Suomi tunnetaan hyvinvointivaltiona, jossa valtio huolehtii esimerkiksi kansalaisten terveydenhuollosta ja koulutuksesta. Suomen historiaa on määrittänyt Venäjän kanssa jaettu pitkä raja. Suomi on monena vuonna valittu maailman onnellisimmaksi maaksi tutkimuksessa, joka selvittää esimerkiksi tulotasa ja ihmisten kokemuksia vapaudesta.

Ihmisoikeudet ja sananvapaus toteutuvat Suomessa pääosin hyvin. Suomi on kuitenkin yksi Euroopan rasistisimmista maista. Maahanmuuttajataustaiset ja ei-valkoiset ihmiset kokevat Suomessa syrjintää esimerkiksi työtä ja asuntoa hakiessaan.

Ilmastonmuutoksen seurauksena sademäärät kasvavat, sää lämpenee ja kasvi- ja eläinlajeja katoaa Suomessa.

Suomi

Väestö: 5,6 miljoonaa, keski-ikä 43 vuotta

Sijainti: Pohjois-Eurooppa

Uskonto: Kristinuskko 65%, muut uskonnot 2%, uskontokuntiin kuulumattomat 33%.

Kielet: Viralliset kielet suomi ja ruotsi. Vähemmistökieliä karjala, inarinsaame, pohjoissaame ja koltansaame sekä romanikieli, tataari, jiddiä.

Kansalaisyhteiskunnan tila: 95/100 avoin

HLBTQ+-oikeudet: 74/100 Samaa sukupuolta olevien suhteet ja avioliitto on turvattu lailla. Sukupuolen korjaaminen on mahdollista, mutta rajoitettu alaikäisiltä.

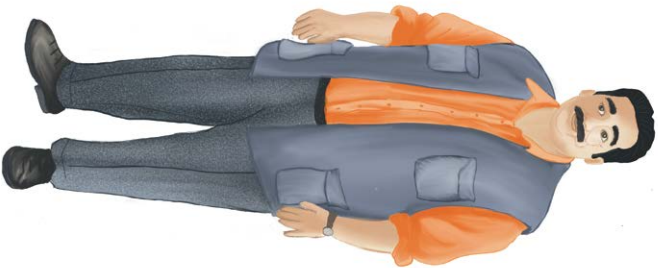
Suomi on yksi maailman pohjoisimmista maista.

Suomi itsenäistyi Venäjältä vuonna 1917. Suomi tunnetaan hyvinvointivaltiona, jossa valtio huolehtii esimerkiksi kansalaisten terveydenhuollosta ja koulutuksesta. Suomen historiaa on määrittänyt Venäjän kanssa jaettu pitkä raja. Suomi on monena vuonna valittu maailman onnellisimmaksi maaksi tutkimuksessa, joka selvittää esimerkiksi tulotasa ja ihmisten kokemuksia vapaudesta.

Ihmisoikeudet ja sananvapaus toteutuvat Suomessa pääosin hyvin. Suomi on kuitenkin yksi Euroopan rasistisimmista maista. Maahanmuuttajataustaiset ja ei-valkoiset ihmiset kokevat Suomessa syrjintää esimerkiksi työtä ja asuntoa hakiessaan.

Ilmastonmuutoksen seurauksena sademäärät kasvavat, sää lämpenee ja kasvi- ja eläinlajeja katoaa Suomessa.

Mahmoud, 48 v

HAAVE

Perustaa oma kuljetusalan yritys, jossa voi yhdistää osaamistaan insinöörinä ja kokemusta liikennealalta.

HAASTE

Ei ole päässyt Suomessa insinöörin koulutusta vastaavaan työhön.

TYÖ Aiaa julkisen liikenteen bussissa. Koulutukseltaan insinööri. **KOTI** Asuu kaupungin vuokra-asunnossa Turussa. Kotoisin Irakista, mutta joutui jättämään kodin sodan takia monta vuotta sitten. **IHMISSUHTEET** Avopuoliso. Työkaverielta ja Irakista Suomeen muuttaneita ystäviä, joiden kanssa viettää vapaa-aikaa.

Eetu, 19 v

HAAVE

Hankkia oma auto.

HAASTE

Ei tiedä, mihin haluaa elämässä edetä. Ei haluaisi lähteä maaseudulta, mutta siellä ei ole paljon mahdollisuuksia.

TYÖ Työtön. Koulu on jäänyt kesken mielenterveyden haasteiden vuoksi. **KOTI** Asuu vanhempiensa luona maaseudulla Rautalammilla. **IHMISSUHTEET** Pieni kaveriporukka, josta osa on muuttanut töiden tai opiskelujen perässä suurempiin kaupunkeihin.

Yhdysvallat

Väestö: 342 miljoonaa, keski-ikä 39 vuotta

Sijainti: Pohjois-Amerikka

Uskonto: Kristinusko (69%), uskontokuntiin kuulumattomat (23%).

Kielet: Englanti, espanja, kiina. Viralliset kielet vaihtelevat osavaltioiden välillä.

Kansalaisyhteiskunnan tila: 65/100 kaventunut

HLBTO+ -oikeudet: 71/100 Tilanne vaihtelee suuresti osavaltioiden välillä.

Yhdysvallat on ollut 1990-luvulta asti maailman johtava suurvalta.

50 osavaltiosta koostuva Yhdysvallat on yksi maailman vauraimista valtioista. Maan sisäiset tuloerot ovat kuitenkin suuret.

Yhdysvalloissa sijaitsevat muun muassa viihteen keskus Hollywood, talouden keskus Wall Street ja teknologian keskus Silicon Valley.

Yhdysvallat on poliittisesti kahtia jakautunut. Osavaltioiden välillä on eroja ihmisoikeuksien kuten sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen oikeuksien toteutumisessa. Yhdysvaltoihin saapuu runsaasti pakolaisia ja siirtolaisia. Raja Meksikoon on ollut usein suljettu ja suhtautuminen etenkin etelästä saapuviin siirtolaisiin on kiristynyt.

Ilmastonmuutos on pahentanut luonnonkatastrofeja, kuten maastaloja ja hurrikaaneja.

Yhdysvallat

Väestö: 342 miljoonaa, keski-ikä 39 vuotta

Sijainti: Pohjois-Amerikka

Uskonto: Kristinusko (69%), uskontokuntiin kuulumattomat (23%).

Kielet: Englanti, espanja, kiina. Viralliset kielet vaihtelevat osavaltioiden välillä.

Kansalaisyhteiskunnan tila: 65/100 kaventunut

HLBTO+ -oikeudet: 71/100 Tilanne vaihtelee suuresti osavaltioiden välillä.

Yhdysvallat on ollut 1990-luvulta asti maailman johtava suurvalta.

50 osavaltiosta koostuva Yhdysvallat on yksi maailman vauraimista valtioista. Maan sisäiset tuloerot ovat kuitenkin suuret.

Yhdysvalloissa sijaitsevat muun muassa viihteen keskus Hollywood, talouden keskus Wall Street ja teknologian keskus Silicon Valley.

Yhdysvallat on poliittisesti kahtia jakautunut. Osavaltioiden välillä on eroja ihmisoikeuksien kuten sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen oikeuksien toteutumisessa. Yhdysvaltoihin saapuu runsaasti pakolaisia ja siirtolaisia. Raja Meksikoon on ollut usein suljettu ja suhtautuminen etenkin etelästä saapuviin siirtolaisiin on kiristynyt.

Ilmastonmuutos on pahentanut luonnonkatastrofeja, kuten maastaloja ja hurrikaaneja.

Daria, 42 v

HAAVE

Haaveilee loman ottamisesta ja matkustamisesta ulkomaille.

HAASTE

Vanhempi lapsi haaveilee yliopisto-opinnoista, mutta Daria ei tiedä miten rahoittaa lapsen opinnot.

TYÖ Tekee kahta osa-aikaista työtä kaupassa ja ravintolassa.
KOTI Oma perhe asuu Bulgariassa, josta on muuttanut Kaliforniaan. Asuu keskkokkoisen kaupungin lähissä.
IHMISSUHTEET Yksinhuoltaja kahdelle teini-ikäiselle lapselle.

Mya, 28 v

HAAVE

Haaveilee kumppaninsa kanssa perheen perustamisesta ja yhteisen kodin ostamisesta.

HAASTE

Perhe ja läheiset eivät hyväksy suhdetta naisystävään kanssa uskonnollisen vakaumuksensa vuoksi. Pariskunta joutuu varomaan julkisesti yhdessä kulkijanaan.

TYÖ Työskentelee pelialan yrityksessä.
KOTI Asuu pienessä kaupungissa Alabaman osavaltiossa.
IHMISSUHTEET Pitkäaikainen kumppani. Vileät suhteet omiin vanhempiin.

Australia

Väestö: 26,7 miljoonaa, keski-ikä 38 vuotta

Sijainti: Oseania

Uskonto: Kristinusko (43 %), Islam (3 %), buddhalaisuus (2 %), uskontokuntiin kuulumattomat (38 %).

Kielet: Englanti, kiina, arabia, yli 300 muuta kieltä.

Kansalaisyhteiskunnan tila: 80/100 kaventunut

HLBTO+ -oikeudet: 76/100 Samaa sukupuolta olevien henkilöiden suhteet ja avioliitot on turvattu laissa. Sukupuolen korjausprosessiin pääsy vaihtelee alueittain.

Australia on maailman kuudenneksi suurin maa, joka on suosittu turistikohte.

Australian väestö on monikulttuurinen, koostuen pääasiassa siirtomaavallan aikaan 1600–1800-luvuilla Australiaan saapuneiden eurooppalaisten jälkeläisistä sekä alkuperäiskansoista. Australiassa asuu myös melko suuri aasialainen vähemmistö.

Eurooppalaisten saapuaessa Australiaan he sortivat ja tuhosivat alueiden alkuperäisiä asukkaita. Alkuperäisväestöjen oikeuksia on pyritty parantamaan viime vuosina, mutta he kohtaavat yhä syrjintää.

Kuumat ja kuivat olosuhteet, erityisesti kesäkuukausina (joulukuuhelmikuu), ovat johtaneet laajoihin ja tuhoisiin maastopaloihin. Ilmastonmuutos on tehnyt maastopaloista entistä yleisempiä ja voimakkaampia. Myös Australian kuuluisat korallirutat ovat paikoin tuhoutuneet vesien lämpenemisen seurauksena.

Australia

Väestö: 26,7 miljoonaa, keski-ikä 38 vuotta

Sijainti: Oseania

Uskonto: Kristinusko (43 %), Islam (3 %), buddhalaisuus (2 %), uskontokuntiin kuulumattomat (38 %).

Kielet: Englanti, kiina, arabia, yli 300 muuta kieltä.

Kansalaisyhteiskunnan tila: 80/100 kaventunut

HLBTO+ -oikeudet: 76/100 Samaa sukupuolta olevien henkilöiden suhteet ja avioliitot on turvattu laissa. Sukupuolen korjausprosessiin pääsy vaihtelee alueittain.

Australia on maailman kuudenneksi suurin maa, joka on suosittu turistikohte.

Australian väestö on monikulttuurinen, koostuen pääasiassa siirtomaavallan aikaan 1600–1800-luvuilla Australiaan saapuneiden eurooppalaisten jälkeläisistä sekä alkuperäiskansoista. Australiassa asuu myös melko suuri aasialainen vähemmistö.

Eurooppalaisten saapuaessa Australiaan he sortivat ja tuhosivat alueiden alkuperäisiä asukkaita. Alkuperäisväestöjen oikeuksia on pyritty parantamaan viime vuosina, mutta he kohtaavat yhä syrjintää.

Kuumat ja kuivat olosuhteet, erityisesti kesäkuukausina (joulukuuhelmikuu), ovat johtaneet laajoihin ja tuhoisiin maastopaloihin. Ilmastonmuutos on tehnyt maastopaloista entistä yleisempiä ja voimakkaampia. Myös Australian kuuluisat korallirutat ovat paikoin tuhoutuneet vesien lämpenemisen seurauksena.

Olivia, 19 v

HAAVE

Vakituinen työ rantavahtina ja uusi surffilautaa.

HAASTE

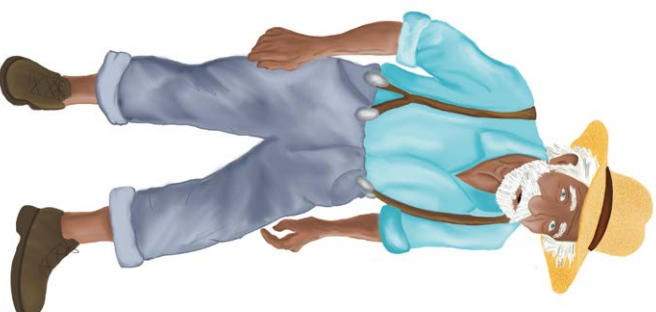
Vanhemmat halusisivat Olivian menevän opiskelmaan yliopistoon, mutta Olivia haluaa jatkaa rantavahtina työskentelyä. Vanhempien painostus kouluttautumiseen aiheuttaa kovaa stressiä.

TYÖ Tekee kausitöitä rantavahtina kiireisellä rannalla.

KOTI Asuu vanhempiensa kanssa kerrostaloasunnossa keskiuudessa kaupungissa.

IHMISSUHTEET Viettää työpäivien jälkeen paljon aikaa ystäväporukkinsa kanssa. On läheinen vanhempiensa kanssa.

Bobby, 65 v

HAAVE

Asunto lähempää terveyspalveluita sekä merenrantaa.

HAASTE

Maatilaa on vaikea myydä, eivätkä Bobbyn lapset halua perä tilaa. Myös maastopalot huolettavat Bobbya.

TYÖ Työskentelee maanviljelijänä, mutta haluaisi jäädä eläkkeelle.

Fyysinen työ on aiheuttanut terveysongelmia.

KOTI Asuu yksin Australian sisämaassa omalla maatilallaan.

IHMISSUHTEET Kolme lasta, joita näkee harvoin. Käy kerran kuukaudessa kaupungissa ostoksilla ja shakkikerhossa.

Ukraina

Väestö: 35,6 miljoonaa, keski-ikä 45 vuotta

Sijainti: Itä-Eurooppa

Uskonto: Ortodoksiset kirkot (65%), kreikkalaiskatollilainen kirkko (11%), muut (24%).

Kielet: Ukraina, venäjä, vähemmistökieliä kuten tatar, unkari ja romania.

Kansalaisyhteiskunnan tila: 45/100 rajoitettu

HLBQT+ -oikeudet: 50/100 Asenteet sukupuoli- ja seksuaali-vähemmistöjä kohtaan ovat melko kielteiset.

Ukraina on Itä-Euroopassa sijaitseva valtio, joka on Venäjän rajanaapuri.

Ukraina itsenäistyi Neuvostoliitosta vuonna 1991. Suurin osa väestöstä on ortodokskristittyjä. Ukraina on yksi suurimmista viljan ja maataloustuotteiden tuottajista ja viejiä maailmassa. Vauraus keskittyy kaupunkeihin ja maaseudulla köyhyyttä on yhä paljon.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on merkinnyt tuhoa ja ajanut yli 10 miljoonaa ihmisiä pakolaisiksi. Globaalisti sodan seurauksena nälkäriisi on pahentunut alueilla, kuten Itä-Afrikassa, jotka ovat riippuvaisia Ukrainan tuottamasta viljasta.

Ukraina

Väestö: 35,6 miljoonaa, keski-ikä 45 vuotta

Sijainti: Itä-Eurooppa

Uskonto: Ortodoksiset kirkot (65%), kreikkalaiskatollilainen kirkko (11%), muut (24%).

Kielet: Ukraina, venäjä, vähemmistökieliä kuten tatar, unkari ja romania.

Kansalaisyhteiskunnan tila: 45/100 rajoitettu

HLBQT+ -oikeudet: 50/100 Asenteet sukupuoli- ja seksuaali-vähemmistöjä kohtaan ovat melko kielteiset.

Ukraina on Itä-Euroopassa sijaitseva valtio, joka on Venäjän rajanaapuri.

Ukraina itsenäistyi Neuvostoliitosta vuonna 1991. Suurin osa väestöstä on ortodokskristittyjä. Ukraina on yksi suurimmista viljan ja maataloustuotteiden tuottajista ja viejiä maailmassa. Vauraus keskittyy kaupunkeihin ja maaseudulla köyhyyttä on yhä paljon.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on merkinnyt tuhoa ja ajanut yli 10 miljoonaa ihmisiä pakolaisiksi. Globaalisti sodan seurauksena nälkäriisi on pahentunut alueilla, kuten Itä-Afrikassa, jotka ovat riippuvaisia Ukrainan tuottamasta viljasta.

Olga, 8 v

HAAVE

Tulla kuuluisaksi
laulajaksi.

HAASTE

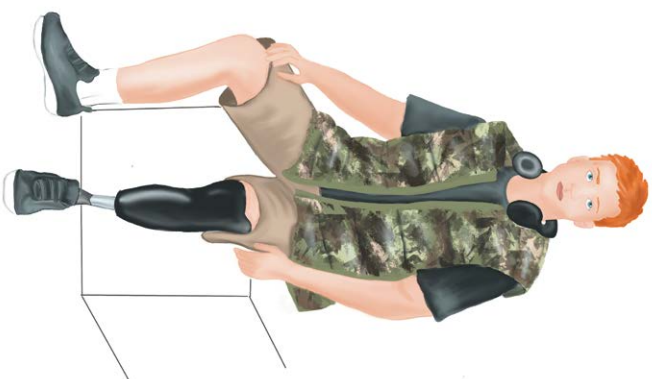
Pienessä kylässä on
vain vähän samanikäisiä
leikkikavereita.

TYÖ Olga käy kotona toista luokkaa isoäidin opetuksessa.

KOTI Asuu isovanhempiansa kanssa pienessä kylässä maaseudulla. Talossa ei ole juoksevaa vettä.

IHMISSUHTEET Isoäiti on käsityöläinen ja opettaa Olga. Isoisä pitää kanoja. Olgailla on kissa nimeltä Murka.

Yuri, 24 v

HAAVE

Tottua jalkaproteesiin
ja pystyä pelaamaan
jalkapalloa sen kanssa.

HAASTE

On menettänyt
yhteyden läheisimpään
ystäväänsä, koska heidän
näkemyksensä sodasta
erosivat toisistaan.

TYÖ Oli sotilas, mutta haavoittui ja menetti jalkansa.

KOTI Asuu perheensä kanssa maaseudulla. Koti on ahdas koko perheelle.

IHMISSUHTEET Perhe on venäjänkielinen, mutta sodan alettua Yuri on alkanut puhua ukrainana. Perheeseen kuuluvat isä, äiti ja serkut.

Brasilia

Väestö: 220 miljoonaa, keski-ikä 44 vuotta

Sijainti: Itäinen Etelä-Amerikka

Uskonto: Roomalaiskatolilainen kirkko (53 %), protestanttiset kirkot (27 %), umbanda (2 %), uskontokunttiin kuulumattomat (14 %).

Kielet: Portugali, espanja, noin 210 muuta puhuttua kieltä.

Kansalaisyhteiskunnan tila: 49/100 rajoitettu

HLBQT+-oikeudet: 78/100 Laissa on taattu oikeus samaa sukupuolta olevien avioliittoon ja sukupuolen korjaamiseen.

Brasilia on Etelä-Amerikan väkirikkain valtio.

Brasilia itsenäistyi portugalilaisen vallan alta 1822. Nykyään Brasilia on kasvava talous, joka kärsii myös ongelmista kuten verovälte-lystä. Ihmisten välinen sosiaalinen ja taloudellinen eriarvoisuus on suurta. Brasilialaisista rikkaimman yhden prosentin palkka on jopa 33 kertaa suurempi kuin köyhimmän 50 prosentin.

Brasiliassa sijaitsee Amazonin sademetsä, joka on yksi yksi maailman tärkeimpiä metsäalueita. Sademetsää pidetään maailman keuhkoina. Sademetsän laitton polttaminen ja hakkuut ovat aiheuttaneet merkittäviä ympäristöongelmia ja kutistaneet monen uhanalaisen kasvi- ja eläinlajin elintilaa.

Brasilia

Väestö: 220 miljoonaa, keski-ikä 44 vuotta

Sijainti: Itäinen Etelä-Amerikka

Uskonto: Roomalaiskatolilainen kirkko (53 %), protestanttiset kirkot (27 %), umbanda (2 %), uskontokunttiin kuulumattomat (14 %).

Kielet: Portugali, espanja, noin 210 muuta puhuttua kieltä.

Kansalaisyhteiskunnan tila: 49/100 rajoitettu

HLBQT+-oikeudet: 78/100 Laissa on taattu oikeus samaa sukupuolta olevien avioliittoon ja sukupuolen korjaamiseen.

Brasilia on Etelä-Amerikan väkirikkain valtio.

Brasilia itsenäistyi portugalilaisen vallan alta 1822. Nykyään Brasilia on kasvava talous, joka kärsii myös ongelmista kuten verovälte-lystä. Ihmisten välinen sosiaalinen ja taloudellinen eriarvoisuus on suurta. Brasilialaisista rikkaimman yhden prosentin palkka on jopa 33 kertaa suurempi kuin köyhimmän 50 prosentin.

Brasiliassa sijaitsee Amazonin sademetsä, joka on yksi yksi maailman tärkeimpiä metsäalueita. Sademetsää pidetään maailman keuhkoina. Sademetsän laitton polttaminen ja hakkuut ovat aiheuttaneet merkittäviä ympäristöongelmia ja kutistaneet monen uhanalaisen kasvi- ja eläinlajin elintilaa.

Cecilia, 22 v

HAAVE

Oman lakfirman perustaminen ja kauan ihailemansa merkkilaukun omistaminen.

HAASTE

Cecilian äiti asuu eri kaupungissa ja on vakavasti sairas. Cecilia haluaisi auttaa äitiään taloudellisesti, mutta silloin rahat eivät riittäisi opintoihin ja vuokran maksamiseen

TYÖ Opiskelee yliopistossa oikeustiedettä.

KOTI Asuu Rio de Janeirosa yhdessä kahden ystävänsä kanssa. Asunto sijaitsee turvattomalla asuinalueella.

IHMISSUHTEET On parisuhteessa pitkäaikaisen poikaystävänsä kanssa. Kokee olonsa yksinäiseksi yliopistossa.

Manuel, 67 v

HAAVE

Nettityhteisössä luotujen ystävien tapaaminen.

HAASTE

Amazonin sademetsissä tehtyjen hakkuiden aiheuttamat päästöt ovat saastuttaneet kylän käyttöveden. Manuel pelkää, että hän joutuu jättämään kotinsa.

TYÖ Työskentelee siivoojana koulussa.

KOTI Asuu vaimonsa ja äkkäiden vanhempiensa kanssa Brasilian pohjoisosassa pienessä kylässä.

IHMISSUHTEET Puhuu äidinkielenään Brasilian portugaliln viittomakieltä. Löytänyt itselleen tärkeän yhteisön sosiaalisen median avulla.

Thaimaa

Väestö: 69,9 miljoonaa, keski-ikä 41 vuotta

Sijainti: Kaakkois-Aasia

Uskonto: Buddhalaisuus (92%), islam (5%), kristinusko (1%).

Kielet: Thai (virallinen), malay, burma, englanti.

Kansalaisyhteiskunnan tila: 36/100 tukahdutettu

HLBTO+ -oikeudet: 62/100 Asenteet sukupuoli- ja seksuaali- vähemmistöjä kohtaan ovat melko myönteiset.

Sukupuolen korjaamista ei tunnusteta laissa.

Thaimaa on ainoa Kaakkois-Aasian maa, joka ei ole koskaan ollut eurooppalaisen vallan alla.

Thaimaa on perustuslaillinen monarkia ja kuningas käyttää merkittävää valtaa. Thaimaassa on ollut useita sotilasvallankaappauksia, ja armeijalla on edelleen merkittävä rooli maan politiikassa. Thaimaa on kasvava talous, mutta ihmisten väliset tulonerot ovat yhä suuria.

Thaimaa on turistien suosima matkustuskohde. Turismi on taloudellisesti merkittävää, mutta se aiheuttaa myös haasteita kuten ympäristön saastumista, metsien hävittämistä ja ihmisoikeusloukkauksia. Ilmastonmuutoksen seurauksena lämpötilat nousevat ja luonnonkatastrofit sekä sään ääri-ilmiöt yleistyvät.

Thaimaa

Väestö: 69,9 miljoonaa, keski-ikä 41 vuotta

Sijainti: Kaakkois-Aasia

Uskonto: Buddhalaisuus (92%), islam (5%), kristinusko (1%).

Kielet: Thai (virallinen), malay, burma, englanti.

Kansalaisyhteiskunnan tila: 36/100 tukahdutettu

HLBTO+ -oikeudet: 62/100 Asenteet sukupuoli- ja seksuaali- vähemmistöjä kohtaan ovat melko myönteiset.

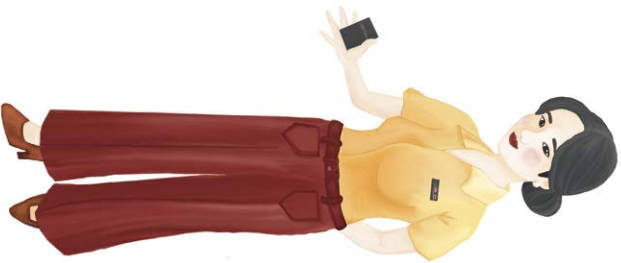
Sukupuolen korjaamista ei tunnusteta laissa.

Thaimaa on ainoa Kaakkois-Aasian maa, joka ei ole koskaan ollut eurooppalaisen vallan alla.

Thaimaa on perustuslaillinen monarkia ja kuningas käyttää merkittävää valtaa. Thaimaassa on ollut useita sotilasvallankaappauksia, ja armeijalla on edelleen merkittävä rooli maan politiikassa. Thaimaa on kasvava talous, mutta ihmisten väliset tulonerot ovat yhä suuria.

Thaimaa on turistien suosima matkustuskohde. Turismi on taloudellisesti merkittävää, mutta se aiheuttaa myös haasteita kuten ympäristön saastumista, metsien hävittämistä ja ihmisoikeusloukkauksia. Ilmastonmuutoksen seurauksena lämpötilat nousevat ja luonnonkatastrofit sekä sään ääri-ilmiöt yleistyvät.

Dara, 28 v

HAAVE

Kouluttautuminen
opettajaksi ja perheensä
kanssa asuminen.

HAASTE

Taloudellisesti kannattavia
töitä ei löydy kodin läheltä
eikä perhe voi muuttaa.
Dara ikäyöi perhettään eikä
viihdy työpaikallaan.

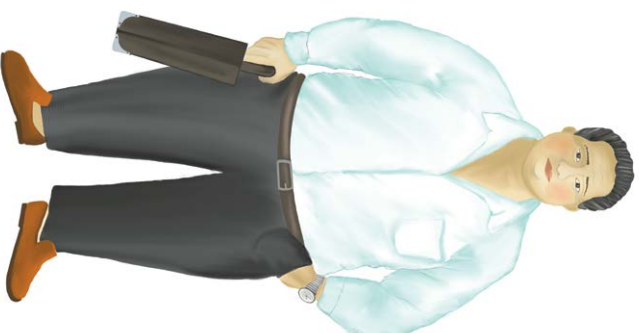
TYÖ Työskentelee luksushotellin vastaanottotiskillä. Työ sijaitsee

kahden päivän matkustamisen päässä kotia.

KOTI Asuu vapaaajakoilla vanhempiensa luona ja työajakoilla
hotelliin työntekijämajoituksessa.

IHMISSUHTEET Yksinhuoltaja kolmelle pienelle lapselle. Daran
vanhemmat hoitavat lapsia hänen ollessaan töissä.

Sakda, 57 v

HAAVE

Yritystoiminnan
laajentaminen
Thaimaahan ulkopuolelle.

HAASTE

Sakdan 20-vuotias poika
on päihderiippuvainen.
Pojan päihderiippuvuus
aiheuttaa perheelle häpeää
varakkaassa yhteisössä ja
kiristää perheen välejä.

TYÖ Omistaa hyvin menestyvän hotelliketjun.

KOTI Asuu pääkaupunki Bangkokissa pilvenpiirtäjässä
perheensä kanssa

IHMISSUHTEET Perheeseen kuuluu tytär, poika ja vaimo. Pitää
asemaansa varakkaassa yhteisössä tärkeänä.

HARJOITTEEN AIKA- TAULUTTAMINEN

30 minuuttia

- » Tehkää roolikorttiharjoite askel-, piste- tai ryhmäkeskustelu- harjoitteena (5–10 väitettä) tai kirjoittakaa kirje hahmoillenne (20 min)
- » Käykää purkukeskustelu pienryhmissä tai koko ryhmän kanssa (10 min)

45 minuuttia

- » Tehkää roolikorttiharjoite askel-, piste- tai ryhmäkeskusteluharjoitteena (10–15 väitettä) (30 min)
- » Käykää lopuksi purkukeskustelu pienryhmissä tai koko ryhmän kanssa (15 min)

60 minuuttia

- » Tehkää roolikorttiharjoite askel-, piste- tai ryhmäkeskustelu- harjoitteena (10–15 väitettä) (30 min)
- » Käykää purkukeskustelu pienryhmissä tai koko ryhmän kanssa (15–30 min)
- » Vaihtoehtoisesti kirjoittakaa lopuksi kirje hahmoillenne (15 min)

HERÄTTELEVÄT KYSYMYKSET

- » Millainen lapsuutesi oli tai on?
- » Millaisia leikkejä leikit?
- » Millaista työtä vanhempasi tekivät?
- » Millaista arkesi on nyt?
- » Miten vietät aikaasi?
- » Mitä puuhaillet aamuisin, iltapäivisin tai iltaisin?
- » Millainen on elämäntyyliisi?
- » Missä asut?
- » Kuinka paljon rahaa ansaitset kuukaudessa?
- » Mitä teet vapaa-ajallasi? Entä lomallasi?
- » Mistä olet innostunut?
- » Entä mitä pelkää?
- » Oletko onnellinen?

VÄITTEET

Taloudellinen tilanne

- » Et ole koskaan kohdannut vakavaa taloudellista ongelmaa
- » Voit säästää rahaa tulevaisuutta varten
- » Sinulla on asuinpaikka
- » Kodissasi on sähköt
- » Voit lähteä lomalle vähintään kerran vuodessa
- » Sinulla on pääsy nettiin
- » Voit harrastaa mitä haluat

Turvallisuus

- » Elät maassa, jossa ei sodita
- » Sinua ei ole syrjitty alkuperäsi tai vakaumuksesi takia
- » Uskallat hakea apua poliisilta tai muulta viranomaiselta
- » Voit liikkua kadulla ilman pelkoa
- » Et pelkää häirintää netissä tai mediassa
- » Tiedät, kenen puoleen kääntyä, jos todella tarvitset apua
- » Pääset tarvittaessa lääkäriin

Kulttuuri ja yhteiskunnallinen osallistuminen

- » Voit kutsua kavereita luoksesi
- » Voit äänestää vaaleissa
- » Voit osoittaa mieltäsi turvallisesti
- » Voit viettää juhlapäiviä sukulaisiesi ja ystäviesi kanssa

- » Sinulla on passi, jolla voit matkustaa suurimpaan osaan maista
- » Tunnet, että kielesi, kulttuurisi ja uskontosi ovat yhteiskunnassasi hyväksytyjä
- » Koet, että sinun näkemyksiäsi ja mielipiteitäsi kuunnellaan ja arvostetaan
- » Muut ihmiset kysyvät sinulta neuvoja ja apua erilaisissa tilanteissa

Nykyhetki ja tulevaisuus

- » Olet onnellinen
- » Olet terve
- » Mielenterveytesi on yleensä hyvä
- » Suhtaudut positiivisesti tulevaisuuteesi
- » Voit opiskella ja valmistua haluamaasi ammattiin
- » Et pelkää lastesi tulevaisuuden puolesta
- » Olet käynyt useamman vuoden koulua
- » Voit olla varma siitä, että saat huomenna ruokaa ja puhdasta juomavettä
- » Voit valita puolisosi itse

HARJOITTEEN PURKAMINEN

Harjoitteen purkamisen tavoitteena on saada osallistujat pohtimaan kuinka hyvin heidän roolihahmonsa ihmisoikeudet toteutuvat, millaiseen tietoon tai ennakkokäsityksiin he pohjaavat käsityksensä hahmonsa elämästä, sekä miten maailmasta voitaisiin tehdä oikeudenmukaisempi paikka kaikille ihmisille elää.

Kerro purun alussa, että ihmis-oikeudet, kuten oikeus terveyteen, koulutukseen, vapauteen ja turvapaikkaan, kuuluvat jokaiselle ihmiselle riippumatta siitä minne puolelle maapalloa tai millaisiin olosuhteisiin hän on syntynyt. Vastuu ihmisoikeuksien toteutumisesta on ensisijaisesti valtioilla ja niiden johtajilla. Elämme kuitenkin globaalissa maailmassa, jossa monet haasteet, kuten ilmasto-kriisi, ovat yhteisiä ja vaativat yhteisiä ratkaisuja.

Harjoitteen tekeminen

- » Miltä harjoitteen tekeminen tuntui?
- » Toteutuivatko oman hahmosi ihmisoikeudet?
- » Kuinka helppoa tai vaikeaa oli eläytyä omaan rooliin?
- » Minkä kysymysten kohdalla et ollut varma, mitä vastata?
- » Jos ajattelet omaa elämääsi, kuinka erilaisia vastauksia olisit antanut kysymyksiin verrattuna hahmoosi?

Median vaikutus maailmankuvaamme

- » Miten eläydyit rooliisi – käyttämällä mielikuvitusta vai esimerkiksi uutisista, somesta tai kirjoista saamaasi tietoa?
- » Millaisen kuvan media antaa elämästä roolihahmosi kotimaassa?
- » Kuvaako median antama kuva kaikkien maassa asuvien ihmisten elämää?
- » Miten media vaikuttaa siihen, miten suhtaudumme erilaisista taustoista tuleviin ihmisiin?

Mitä me voimme tehdä?

- » Mitä toivoisit hahmollesi tulevaisuuteen?
- » Mitä voisit tehdä omassa elämässäsi, että maailmassa olisi vähemmän epäoikeudenmukaisuutta?
- » Entä mihin asioihin et pysty itse vaikuttamaan? Kenen vastuulla on muuttaa asioita?
- » Olisitko itse valmis luopumaan jostain etuoikeuksistasi (esimerkiksi uuden elektroniikan tai uusien vaatteiden ostaminen), jos voisit sillä vähentää epäoikeudenmukaisuutta maailmassa?

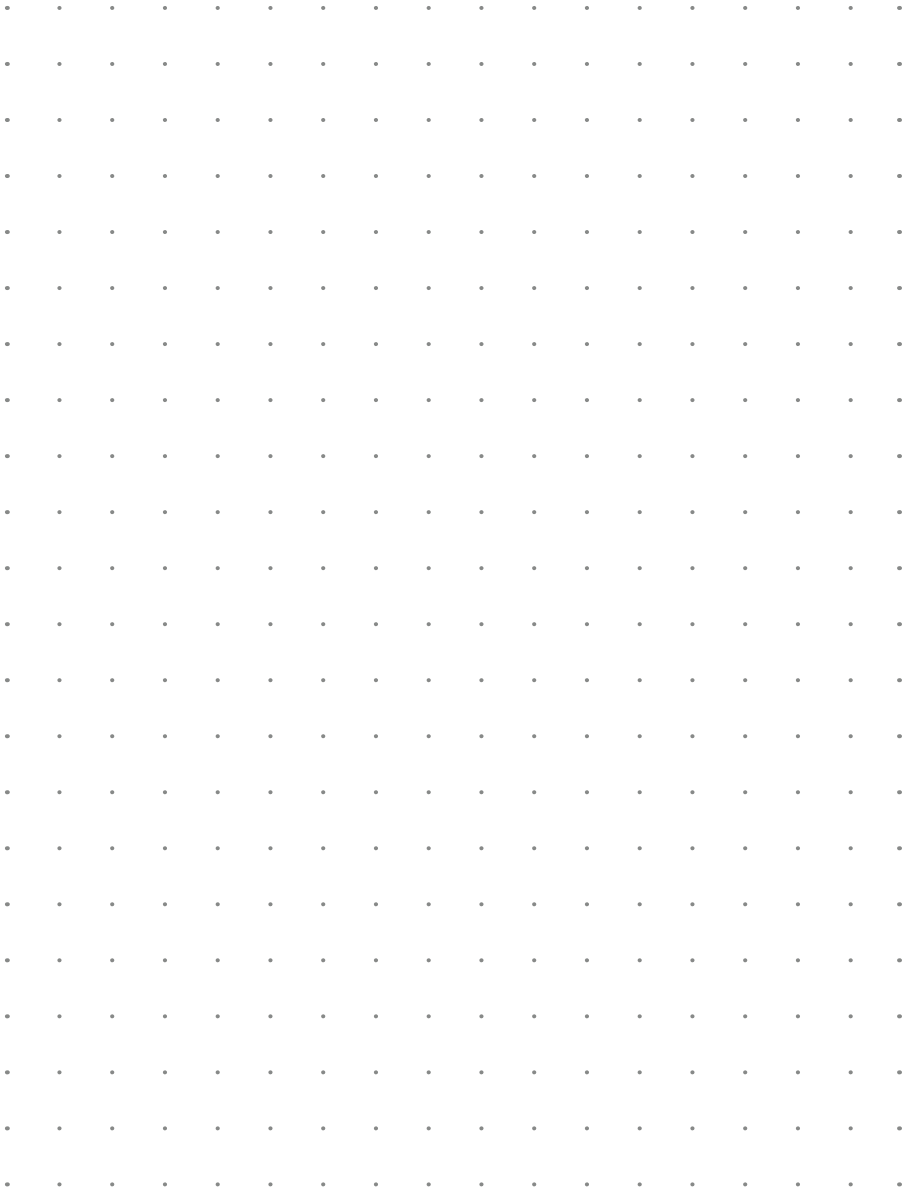

LÄHTEET

- Britannica: Encyclopedia Britannica. <https://www.britannica.com/>
- Civicus Monitor: Tracking Civic Space. <https://monitor.civicus.org/>
- Equaldex: LGBT Rights by Country & Travel Guide. <https://www.equaldex.com/>
- FGV Portal: Study reveals rising poverty and inequality in Brazil over last four years.
<https://portal.fgv.br/en/news/study-reveals-rising-poverty-and-inequality-brazil-over-last-four-years>
- Folha De S. Paulo: Income Gap between Rich and Poor Reaches Record in Brazil.
<https://www1.folha.uol.com.br/internacional/en/business/2019/10/income-gap-between-rich-and-poor-reaches-record-in-brazil.shtml>
- Freedom House: Expanding freedom and democracy. <https://freedomhouse.org/>
- Globalis (Suomen YK-liitto). <https://globalis.fi/>
- Great Barrier Reef Foundation: Climate change.
<https://www.barrierreef.org/the-reef/threats/climate-change>
- Human Rights Watch: Defending Human Rights Worldwide. <https://www.hrw.org/>
- Kirkon Ulkomaanapu: Missä työskentelemme.
<https://www.kirkonulkomaanapu.fi/missa-tyoskentelemme/>
- NOAA Climate.gov: 2023: A historic year of U.S. billion-dollar weather and climate disasters.
<https://www.climate.gov/news-features/blogs/beyond-data/2023-historic-year-us-billion-dollar-weather-and-climate-disasters>
- Pursuit: The burning of Australia's nature.
<https://pursuit.unimelb.edu.au/articles/the-burning-of-australia-s-nature>
- Reuters: The war in Ukraine is fuelling a global food crisis.
<https://www.reuters.com/graphics/UKRAINE-CRISIS/FOOD/zjvqkgomjvx/>
- Statista: The Statistics Portal for Market Data, Market Research and Market Studies.
<https://www.statista.com/>
- The World Factbook. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/>
- UN Habitat: Urbanization in Nepal: Building inclusive & sustainable cities. <https://unhabitat.org/nepal>
- World Economic Forum: 3 challenges for the futures of Brazil – and the world.
<https://www.weforum.org/stories/2020/01/what-happens-next-in-brazil-has-global-consequences-here-are-three-priorities-for-the-next-decade/>
- YK:n pakolaisjärjestö UNHCR: Reports and publications.
<https://www.unhcr.org/what-we-do/reports-and-publications>
- Yle: Mustat ihmiset kokevat eniten rasismia Saksassa, Itävallassa ja Suomessa, kertoo tuore EU:n tutkimus.
<https://yle.fi/a/74-20056903>

MUISTIINPANOJA

Materiaalin työryhmä:

Sarlotta Laakkonen, Elli Leino,
Tuuli-Maria Mäki, Leena Mononen,
Iida Silfverhuth

Työryhmää koordinoi:

Helmi Saksholm

Kuvitus:

Caroline Clément de Colombières

Taitto:

Otto Koivunen

Kiitos myös:

Inka Havanto, Matias Uusisilta,
Lili DePaola

changemakerfin

Changemaker Finland

changemaker.fi

CHANGEMAKER

Kirkon
Ulkomaanapu

